



LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X, ATSTOVAUJAMO ADVOKATO PADĖJĖJO ..., SKUNDO PRIEŠ VILNIAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJĄ

2019 m. spalio 3 d. Nr. 4D-2019/2-863
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaigoje gautas X (toliau vadinama – Pareiškėjas), kuriam pagal 2019-05-22 teisinių paslaugų sutartį atstovauja advokato padėjėjas ... (toliau vadinama – Advokato padėjėjas), skundas (toliau vadinama – Skundas) dėl Vilniaus miesto savivaldybės administracijos (toliau vadinama – Savivaldybė) pareigūnų veiksmų (neveikimo), Seimo kontrolierės 2019-05-31 rašte Nr. 4D-2019/2-661 nurodytu terminu neišnagrinėjus Pareiškėjo skundo ir nepateikus atsakymo.

2. Skunde nurodyta:

2.1. „Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė raštu 2019-05-31 Nr. 4D-2019/2-661 informavo Pareiškėją, jog atsisako tirti skundą. Tuo pačiu raštu Seimo kontrolierė kreipėsi į Savivaldybę su prašymu išnagrinėti Pareiškėjo skundą bei pateikti atsakymą Pareiškėjui [...]“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta);

2.2. „[...] Savivaldybė minėto skundo per nustatytą terminą neišnagrinėjo ir jokio atsakymo Pareiškėjui nepateikė“;

2.3. „Pareiškėjas taip pat negavo atsakymo ir dėl namo priestato, per kurį patenka į savo patalpas namo rūsyje. Šio priestato konstrukcijos yra sutrūkę ir sudūlėję, sienos pasvirę ir byra, gali bet kuriuo momentu sugriūti – jos kelia pavojų žmonių sveikatai, gyvybei ir aplinkai.“

3. Pareiškėjas Skunde prašo: „ištirti, ar Savivaldybės administracijos neveikimas nepažeidžia Pareiškėjo teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje.“

TYRIMAS IR IŠVADOS

4. Siekiant išsiaiškinti Pareiškėjo (Advokato padėjėjo) nurodytas aplinkybes, buvo kreiptasi į Savivaldybę, prašant pateikti paaiškinimus dėl Skundo teiginių bei atsakyti į klausimus.

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

5. Savivaldybė informavo, pateikė dokumentus bei paaiškinimus, iš kurių nustatyta:

5.1. „Savivaldybės Miesto ūkio ir transporto departamento [toliau vadinama – Departamentas] Būsto administravimo skyrius (toliau – Skyrius), išnagrinėjęs iš Pareiškėjo, bendrosios jungtinės sutuoktinių nuosavybės teise valdančio atitinkamas negyvenamąsias patalpas rūsyje ir neįrengtoje pastogėje daugiabučiame gyvenamajame name adresu ... ([...]; toliau – Namas),

gaunamus nusiskundimus, ir atsižvelgdamas į Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierės Mildos Vainiutės 2019-05-31 raštą Nr. 4D-2019/2-661/3D-1421 [...], 2019-07-22 raštu Nr. A51-69380/19(3.3.2.26E-UK) „Dėl būtinų priemonių nesiėmimo daugiabučio gyvenamojo namo ... techninei būklei gerinti“ kreipėsi į įsteigtos Namų ... Vilniuje savininkų bendrijos, Juridinių asmenų registre įregistruotos 2019-02-27, ir 2019-04-30 perdavimo–priėmimo aktu Nr. 04/30/S2-01 iš UAB „Naujininkų ūkis“ priėmusios Namų bendrojo naudojimo objektus ir dokumentaciją, pirmininkę [...] (toliau – Bendrijos Pirmininkė), pastarąją įpareigojant iki 2019-08-12 raštu pateikti Skyriui ir Pareiškėjui išsamią informaciją, bei kitą, apie numatytas ar numatomas pirmąsias priemones, kurios būtų įvykdomos protingu laikotarpiu ir, esant reikalui bei pagal Bendrijos galimybes, darbus skirstant atitinkamais etapais, Namų techninei būklei gerinti, o Namų inžinerinių sistemų rūsyje – trumpiausiais terminais.

Kartu su minėtu raštu Skyrius, be kita, pateikė Bendrijos Pirmininkei Pareiškėjo užsakytų atlikti firmos „Tyrimai ir projektai“ 2018-08-10 Statinio dalinės ekspertizės akto Nr. 18-121E ir 2018-12-31 Statinio dalinės ekspertizės akto Nr. 18-121-2E kopijas.“

5.2. „[...] Pareiškėjas, gavęs Skyriaus 2019-07-24 raštą [...] „Dėl informacijos pateikimo apie kreipimąsi į daugiabučio gyvenamojo namo ... bendrijos pirmininkę šio namo techninės būklės gerinimo klausimais“ su priedu (Skyriaus 2019-07-22 raštu Nr. A51-69380/19(3.3.2.26E-UK)), **paskambinęs šių raštų rengėjui nereiškę pretenzijų**, tačiau atvirksčiai, padėjo už paraginimą, kad Bendrijos Pirmininkė kuo skubiau imtųsi veiksmų Namų techninei būklei gerinti. Telefonu Pareiškėjui buvo taip pat paaiškinta, kad pagal valstybės įmonės Registrų centro 2019-05-31 Nekilnojamojo turto registro centrinio duomenų banko išrašo duomenis Namų yra 1953 m. statybos, t. y. 66 metų, pagal to paties išrašo duomenis Namų nebuvo atliekami statybos darbai viso Namų apimtyje, jo būklei gerinti, taip pat tik prieš tris mėnesius pasikeitė Namų valdytojas (iš bendrojo naudojimo objektų administratoriaus UAB „Naujininkų ūkis“ į Bendriją), todėl įvertinant vien tik šitas aplinkybes, nevertinant nesutarimų tarp Namų naudotojų, nevertėtų tikėtis Namų greito būklės pagerėjimo, tačiau yra pagrindo sulaukti greitos Bendrijos Pirmininkės reakcijos dėl pirmųjų darbų pradėjimo, tarp jų Namų inžinerinių sistemų rūsyje, priestato ir palėpės tvarkymo, galimai šiuos darbus suskirstant etapais.“

5.3. „[...] atkreipiame dėmesį į aplinkybes, kurios susijusios su Skyriaus atsakymų į Pareiškėjo skundus pateikimo galimu vėlavimu (2019-07-18 rašto Nr. 4D-2019/2-863/3D-1831 5 ir 6 punktai). Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugsėjo 23 d. nutarimu Nr. 1213 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. gruodžio 28 d. nutarimo Nr. 1556 redakcija), 1 lentelėje nurodyta, jog pagal 2010 metų duomenis šalyje yra per 37 tūkst. daugiabučių gyvenamųjų namų, iš jų apie 6 % tokių namų statyta 1993 m. ir vėliau, apie 57 % – laikotarpiu 1961–1992 m., apie 10 % – 1941–1960 m. ir apie 28 % – iki 1940 m. Vilniuje yra gerokai per 4 tūkst. daugiabučių gyvenamųjų namų. Daugelis šių namų statyti iš statybos produktų, kurių savybės neatitinka ar iš dalies neatitinka dabartinių energetinių reikalavimų šilumos laidumo požiūriu ir kitais aspektais, gyventojai neskirdavo pakankamo dėmesio ir reikalingų lėšų namų būklei gerinti. Skyriaus Statinių naudojimo priežiūros poskyri (toliau – Poskyris) kartu su vedėju sudaro 9 etatai; tačiau viena vyriausioji specialistė prieš kurį laiką išėjo dekretinių atostogų ir dar viena vyriausioji specialistė artimiausiu metu eis tokių atostogų, todėl faktiškai darbuotojų skaičius yra mažesnis. Tuo atveju, jei ir skaičių 4 200 padalinti iš 8 darbuotojų, gautųsi skaičius 525 namai / darbuotojui. Tai reiškia, jog vienam Poskyrio darbuotojui tenka 0,5 tūkst. daugiabučių gyvenamųjų namų naudojimo priežiūros klausimų sprendimas, kai tuo tarpu vadovaujantis Lietuvos Respublikos statybos įstatymo 49 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Poskyrio specialistai statinių naudojimo priežiūrą atlieka daug didesnės apimties nei tik daugiabučiai gyvenamieji namai – tai yra ir gamyklos, ir ligoninės, ir kitų paskirčių statiniai, todėl anksčiau minėtas skaičius ir dar daugiau išauga. Be to, Poskyrio specialistai tikrina neprižiūrimus statinius, statinius, kurių baigtumas nesiekia 100 %, kai tokių statinių skaičiai irgi viršija šimtus, taip pat atlieka kitus nustatytus darbus. Poskyryje vyksta darbuotojų kaita,

patirties įgavę specialistai dėl itin didelio darbo krūvio (viršijančio projekto vadovo privačiame sektoriuje darbo krūvį) keičia darbovietę, į jų vietą atėję specialistai atitinka nustatytus privalomus specialiuosius reikalavimus, tačiau dar nebūna įgavę reikiamų įgūdžių ir patirties būtent pagal Poskyrio darbo specifiką. Pareiškėjo skundą nagrinėjo Poskyrio specialistas, pradėjęs jame dirbti nuo šių metų gegužės 2 d.

Reiškiamo apgailestavimą dėl to, kad vykstant Skyriaus darbuotojų kaitai ir darbų apimčių padidėjimui – Pareiškėjui nebuvo atsakyta Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme nustatytais terminais.“

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

6. Lietuvos Respublikos įstatymai ir kiti teisės aktai.

6.1. *Viešojo administravimo įstatyme* (VAĮ) reglamentuojama:

6.1.1. *2 straipsnis* – „14. **Prašymas** – su asmens teisių ar teisėtų interesų pažeidimu nesusijęs asmens *kreipimasis* į viešojo administravimo subjektą prašant suteikti administracinę paslaugą, priimti administracinį sprendimą arba atlikti kitus teisės aktuose nustatytus veiksmus. 15. **Skundas** – asmens rašytinis kreipimasis į viešojo administravimo subjektą, kuriame nurodoma, kad yra pažeistos jo teisės ar teisėti interesai, ir prašoma juos apginti.“

6.1.2. *14 straipsnis* – „1. Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklės tvirtina Vyriausybė.“

6.1.3. *31 straipsnis* – „Administracinė procedūra turi būti baigta ir administracinės procedūros sprendimas priimtas per 20 darbo dienų nuo jos pradžios. Kai dėl objektyvių priežasčių per šį terminą administracinė procedūra negali būti baigta, administracinę procedūrą pradėjęs viešojo administravimo subjektas gali ją pratęsti, bet ne ilgiau kaip 10 darbo dienų. Asmeniui apie administracinės procedūros termino pratęsimą per 2 darbo dienas nuo sprendimo pratęsti administracinės procedūros terminą priėmimo dienos pranešama raštu ir nurodomos pratęsimo priežastys.“

6.2. *Seimo kontrolierių įstatyme* (SKI) reglamentuojama:

6.2.1. *12 straipsnis* – „1. Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje. [...]“

6.2.2. *19 straipsnis* – „1. Seimo kontrolierius, vykdydamas savo pareigas, turi teisę: 1) reikalauti nedelsiant pateikti informaciją, medžiagą ir dokumentus, būtinus savo funkcijoms atlikti, įstatymų nustatyta tvarka susipažinti su valstybės, tarnybos, komercinę ar banko paslaptį sudarančiais dokumentais, taip pat dokumentais, kuriuose yra informacijos apie įstatymų saugomus asmens duomenis. [...] 3) reikalauti, kad pareigūnai, kurių veikla tiriama, pasiaiškintų raštu ar žodžiu; [...] 21) netirdamas Seimo kontrolieriaus kompetencijai nepriskirto skundo iš esmės, gali teikti siūlymus ar pastabas atitinkamoms institucijoms ir įstaigoms dėl viešojo administravimo gerinimo, kad nebūtų pažeidinėjamos žmogaus teisės ir laisvės.“

6.2.3. *20 straipsnis* – „1. Pareigūnai privalo Seimo kontrolierių reikalavimu nedelsdami pateikti jiems informaciją, dokumentus ir kitą medžiagą, būtinus jų funkcijoms atlikti. 2. Nagrinėdamas skundą, Seimo kontrolierius turi teisę kreiptis į pareigūną, kurio veikla nagrinėjama, prašydamas šį pasiaiškinti per nustatytą terminą. Jeigu pasiaiškinimas nepateikiamas, Seimo kontrolierius turi teisę kreiptis į aukštesnįjį pareigūną (kolegialią instituciją) ir šis privalo užtikrinti, kad pasiaiškinimas būtų pateiktas arba pats paaiškinti per Seimo kontrolieriaus nustatytą terminą. 3. Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją) privalo nagrinėti institucija ir įstaiga ar pareigūnas, kuriems toks siūlymas (rekomendacija) adresuojamas (adresuojama), ir apie nagrinėjimo rezultatus informuoti Seimo kontrolierių. Informacija Seimo kontrolieriui pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo

(rekomendacijos) gavimo dienos.

4. Asmenys, trukdantys Seimo kontrolieriui atlikti savo pareigas, atsako įstatymų nustatyta tvarka.“

6.3. *Vietos savivaldos įstatyme* (VSI) reglamentuojama:

6.3.1. *6 straipsnis* – „Savarankiškosios (Konstitucijos ir įstatymų nustatytos (priskirtos) savivaldybių funkcijos: [...] 21) statinių naudojimo priežiūra įstatymų nustatyta tvarka; [...]; 42. [...] savivaldybės vykdomosios institucijos paskirtų bendrojo naudojimo objektų administratorių veiklos, susijusios su įstatymų ir kitų teisės aktų jiems priskirtų funkcijų vykdymu, priežiūra ir kontrolė pagal Vyriausybės įgaliotos institucijos patvirtintas pavyzdines taisykles.“

6.3.2. *29 straipsnis* – „8. Savivaldybės administracijos direktorius: 1) tiesiogiai ir asmeniškai atsako už įstatymų, Vyriausybės ir savivaldybės tarybos sprendimų įgyvendinimą savivaldybės teritorijoje jo kompetencijai priskirtais klausimais; [...]; 3) organizuoja savivaldybės administracijos darbą [...].“

6.4. *Civilinio proceso kodekso* (toliau vadinama ir – CPK) *5 straipsnio 1 dalis* – „Kiekvienas suinteresuotas asmuo turi teisę įstatymų nustatyta tvarka kreiptis į teismą, kad būtų apginta pažeista ar ginčijama jo teisė arba įstatymų saugomas interesas.“

6.5. *Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875 patvirtintose Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėse* (toliau vadinama – Prašymų nagrinėjimo taisyklės) (2017-11-15 nutarimo Nr. 93 redakcija, *galiojanti nuo 2017-11-23*) nustatyta:

„25. Prašymai, išskyrus prašymus, į kuriuos, nepažeidžiant asmens, kuris kreipiasi, kitų asmenų ar institucijos interesų, galima atsakyti tą pačią darbo dieną, turi būti išnagrinėjami per 20 darbo dienų nuo prašymo gavimo institucijoje dienos. Administracinės procedūros atliekamos laikantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 31 straipsnyje nustatytų terminų.. 26. Jeigu prašymo nagrinėjimas susijęs su komisijos sudarymu, posėdžio sušaukimu ar kitais atvejais, dėl kurių atsakymo pateikimas asmeniui gali užtrukti ilgiau kaip 20 darbo dienų nuo prašymo ir visų reikiamų dokumentų gavimo institucijoje dienos, institucijos vadovas ar jo įgaliotas asmuo turi teisę pratęsti šį terminą dar iki 20 darbo dienų. Pratęsus Taisyklių 25 punkte nustatytą prašymo nagrinėjimo terminą, institucija per 2 darbo dienas nuo institucijos vadovo ar jo įgalioto asmens tokio sprendimo priėmimo dienos išsiunčia asmeniui pranešimą raštu ir nurodo prašymo nagrinėjimo pratęsimo priežastis. [...]. 35. **Atsakymai į prašymus parengiami atsižvelgiant į jo turinį:** 35.1. į prašymą suteikti administracinę paslaugą – išduoti dokumentą, jo kopiją, nuorašą ar išrašą, patvirtinantį tam tikrą juridinį faktą, – atsakoma suteikiant prašomą administracinę paslaugą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys; 35.2. į prašymą pateikti institucijos turimą informaciją atsakoma pateikiant prašomą informaciją Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo nustatyta tvarka arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys; 35.3. į prašymą priimti administracinį sprendimą – atsakoma pateikiant atitinkamo priimto dokumento kopiją, išrašą ar nuorašą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys; 35.4. į kitus prašymus – atsakoma laisva forma arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys. 36. Prašymą nagrinėjusi institucija, pati pastebėjusi ar gavusi pagrįstą asmens kreipimąsi dėl atsakyme esančių spausdinimo, skaičiavimo ar faktinių duomenų klaidų, ne vėliau kaip per 2 darbo dienas nuo klaidos paaikškinimo arba asmens kreipimosi dienos jas ištaiso ir pateikia asmeniui ištaisytą atsakymą arba praneša jam, kodėl klaidos nebuvo taisomos. 37. Į skundus atsakoma laikantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme nustatytos tvarkos. 38. Atsakyme, kuriame nurodomos atsisakymo suteikti prašomą administracinę paslaugą, informaciją, priimti administracinį sprendimą priežastys, arba institucijos siunčiamame pranešime apie asmens prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis asmuo ar jo atstovas turi būti informuojamas apie tokio atsakymo apskundimo tvarką, nurodant institucijos (-ų), kuriai (-ioms) gali būti paduotas skundas, pavadinimą (-aus) ir adresą (-us), taip pat terminą (-us), per kurį (-iuos) gali būti pateiktas skundas. Persiunčiant prašymą ar skundą nagrinėti kitai kompetentingai

institucijai ir informuojant apie tai asmenį ar jo atstovą, pranešime asmeniui nurodyti minėtos apskundimo tvarkos nereikia.“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

7. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (LVAT) praktika:

7.1. LVAT 2012-03-01 nutartyje (administracinė byla Nr. A⁵⁰²-1605/2012), be kita ko, nurodyta:

„[...] Lietuvos Respublikos Konstitucija įtvirtina atsakingo valdymo (gero administravimo) principą (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1999 m. gegužės 11 d., 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimai, 2004 m. lapkričio 5 d. išvada). *Vienas iš gero administravimo principų yra konstitucinė nuostata, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms* (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2005 m. gegužės 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A¹⁰-655/2005). Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – ir Viešojo administravimo įstatymas) 1 straipsnyje, apibrėžiančiame aptariamo įstatymo paskirtį, nustatyta, jog šis įstatymas sudaro prielaidas įgyvendinti Lietuvos Respublikos Konstitucijos nuostatą, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms; nustato viešojo administravimo principus, viešojo administravimo sritis, viešojo administravimo subjektų sistemą ir administracinės procedūros organizavimo pagrindus; garantuoja asmenų teisę apskusti viešojo administravimo subjektų veiksmus, neveikimą ar administracinius sprendimus, taip pat teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų, skundų ir pranešimų nagrinėjimą; įtvirtina kitas asmenų ir viešojo administravimo subjektų teises ir pareigas viešojo administravimo srityje. *Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnyje nurodyta, kad viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi įstatymo viršenybės, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, efektyvumo, subsidiarumo ir kitais šioje įstatymo normoje išvardytais principais.* Tai reiškia, jog kiekviena viešojo administravimo institucija yra saistoma bendrųjų, be kita ko, konstitucinių teisės principų (teisinės valstybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės, draudimo diskriminuoti, asmenų lygybės prieš įstatymą, proporcingumo ir kt.) bei *gero administravimo, atsakingo valdymo principų* (teisėtumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir kt.)“;

7.2. LVAT 2013-06-13 sprendime (administracinė byla Nr. A⁵⁰²-940/2013), be kita ko, nurodyta:

„[...] *Iš gero administravimo principo išplaukia, kad valstybės institucijos, priimdamos administracinius sprendimus, privalo dirbti rūpestingai ir veikti taip, kad administracinėje procedūroje būtų laikomasi visų teisės aktų nuostatų.* Pagal gero administravimo principą valstybės institucijos turi vykdyti procedūrą nešališkai ir objektyviai. Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio nuostatos įpareigoja viešojo administravimo subjektus priimtame administraciniame sprendime nurodyti pagrindinius faktus, argumentus ir įrodymus, pateikti teisinį pagrindą, motyvų išdėstymas turi būti adekvatus, aiškus ir pakankamas. Be to, ši teisės norma siejama su teisėtumo principu, pagal kurį reikalaujama, kad viešojo administravimo subjektai savo veikla nepažeistų teisės aktų reikalavimų, kad jų sprendimai būtų pagrįsti, o sprendimų turinys atitiktų teisės normų reikalavimus (žr. 2010 m. spalio 14 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A502-1037/2010, 2008 m. birželio 12 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A756-700/2008, 2009 m. balandžio 2 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A756-422/2009). [...] Pagal administracinių teismų praktiką (pvz.: 2007 m. lapkričio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A502-990/2007, publikuota biuletenyje „Administracinė jurisprudencija“ Nr. 3 (13), 2007; 2009 m. liepos 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A146-798/2009), administracinio akto priėmimo motyvai pagal įstatymą privalo būti nurodomi pačiame administraciniame akte. [...]“;

7.3. LVAT 2013-10-08 sprendime (administracinė byla Nr. A⁵⁰²-940/2013), be kita ko, nurodyta:

„[...] Atsakovas, nepriimdamas administracinio sprendimo pažeidė teisės aktų reikalavimus, kuriais viešojo administravimo subjektui nustatomi procedūriniai terminai sprendimo priėmimui, tokie terminai yra skirti užtikrinti, kad administracinis procesas nebūtų pernelyg užtęsiamas, o viešojo administravimo subjektai įvykdytų jiems pavestą kompetenciją. Minėtų terminų pažeidimas nedaro administracinio sprendimo negaliojančiu ar neatleidžia viešojo administravimo subjektą nuo pareigos priimti administracinį sprendimą, tačiau sprendimo nepriėmimo atveju, suinteresuotam asmeniui suteikia teisę kreiptis į teismą su skundu dėl viešojo administravimo subjekto vilkinimo priimant administracinį sprendimą, [...] [...]“;

7.4. LVAT praktika, taikant Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo normas (pritarta Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų 2016 m. birželio 1 d. pasitarime):

„[...] Viešojo administravimo subjektui įstatyme nustatytas terminas administraciniam sprendimui priimti yra instrukcinio pobūdžio, todėl šio termino pasibaigimas nedaro negaliojančiu administracinio sprendimo, priimto pasibaigus šiam terminui. Įstatyme nustatyto termino, per kurį turi būti priimtas administracinis sprendimas, pasibaigimas nepaneigia viešojo administravimo subjekto kompetencijos priimti administracinį sprendimą ar atlikti kitus veiksmus, tai yra tiesiogiai nesukuria neigiamų teisinių pasekmių, tik prailgina administracinį procesą, su sąlyga, jei nesuėjęs senaties terminas šiems procedūroms vykdyti. Viešojo administravimo subjektui praleidus įstatyme ar kitame teisės akte nustatytą administracinio sprendimo priėmimo terminą, galima konstatuoti viešojo administravimo subjekto neveikimą, tai suteikia teisę asmeniui ginti savo teises kreipiantis su skundu dėl neveikimo (šiais aspektais žr. 2012 m. gegužės 24 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A520-2327/2012; 2013 m. birželio 13 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A502-940/2013; 2012 m. sausio 27 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A602-110/2012; [...]). Minėtų terminų pažeidimas neatleidžia viešojo administravimo subjektą nuo pareigos priimti administracinį sprendimą (žr. 2013 m. spalio 8 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A602-1189/2013). [...]“;

7.5. LVAT 2007-11-05 sprendime (administracinė byla Nr. A²-955/2007), be kita ko, nurodyta:

„[...] [...] nusprendus terminą atnaujinti turi būti išdėstomi tokio sprendimo motyvai ir pats sprendimas. [...] sprendime nėra nurodyta, nei kad terminas atnaujintas, nei atnaujinimo motyvų. Vien teisės normos, kuri reglamentuoja praleisto termino atnaujinimą, nurodymas sprendime, nėra pakankamas pagrindas pripažinti, kad terminas atnaujintas. [...]“

Tyrimo išvados

8. Atsižvelgus į nustatytas aplinkybes bei teisinį reglamentavimą, pažymima:

8.1. Pareiškėjas skundžiasi, kad Savivaldybė laiku neatsakė į Seimo kontrolierės 2019-05-31 rašte Nr. 4D-2019/2-661 teiktas rekomendacijas, todėl buvo pažeistos VAI nuostatos.

8.2. Nagrinėjamu atveju:

8.2.1. Seimo kontrolierė Milda Vainiutė 2019-05-31 raštu Nr. 4D-2019/2-661 „Dėl skundo ir Seimo kontrolierės tarpininkavimo“ Savivaldybės paprašė „išnagrinėti skundą, pateikti atsakymą Pareiškėjui (jo kopiją – Seimo kontrolierei ne vėliau kaip per 30 dienų nuo šio rašto gavimo dienos)“. Savivaldybė pripažino nustatytu laiku nepateikusi Pareiškėjui atsakymo (jo kopijos – Seimo kontrolierei) ir nurodė priežastis (pažymos 5 punktas): didelis darbo krūvis, darbuotojų trūkumas ir pan. Pažymėtina ir tai, kad Savivaldybė neinformavo nei Pareiškėjo, nei Seimo kontrolierės apie skundo nagrinėjimo termino pratęsimą.

LVAT savo praktikoje taip pat yra akcentavęs, jog „vien teisės normos, kuri reglamentuoja praleisto termino atnaujinimą, nurodymas sprendime, nėra pakankamas pagrindas pripažinti, kad terminas atnaujintas“ (pažymos 7.5 punktas), ir jog „Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio nuostatos įpareigoja [...] priimtame administraciniame sprendime nurodyti pagrindinius faktus, argumentus ir įrodymus, pateikti teisinį pagrindą, motyvų išdėstymas turi būti adekvatus, aiškus ir

pakankamas“ (pažymos 7.2 punktą). Atsižvelgiant į tai bei vadovaujantis *atsakingo valdymo, gero administravimo* principais, darytina išvada, kad Savivaldybė raštu turėjo pranešti Pareiškėjui apie nagrinėjimo termino pratęsimo (informuojant ir Seimo kontrolierę) faktą, taip pat pagrįsti (objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis) būtinumą pratęsti Prašymo (skundo) nagrinėjimo terminą (jeigu toks poreikis tikrai buvo), kad Pareiškėjui būtų aiškūs tokio sprendimo (pratęsti Prašymo (skundo) nagrinėjimo terminą) motyvai, tačiau to nebuvo (informacija nepateikta). Taigi, Savivaldybei teiktina rekomendacija;

8.2.2. atkreiptinas dėmesys į tai, kad Savivaldybės administracijos direktorius tiesiogiai ir asmeniškai atsako už įstatymų, Vyriausybės ir savivaldybės tarybos sprendimų įgyvendinimą savivaldybės teritorijoje jo kompetencijai priskirtais klausimais, organizuoja savivaldybės administracijos darbą. LVAT savo praktikoje yra konstatavęs, kad „[...] terminai yra skirti užtikrinti, kad administracinis procesas nebūtų pernelyg užtęsiamas, o viešojo administravimo subjektai įvykdytų jiems pavestą kompetenciją“ (pažymos 7.3 punktą), ir kad „[...] praleidus įstatyme ar kitame teisės akte nustatytą administracinio sprendimo priėmimo terminą, galima konstatuoti viešojo administravimo subjekto neveikimą, tai suteikia teisę asmeniui ginti savo teises kreipiantis su skundu dėl neveikimo“ (pažymos 7.4 punktą). Taigi, pirmiau minėtos Savivaldybės žmoniškųjų išteklių (didelio darbo krūvio) problemos neatleidžia Savivaldybės nuo pareigos laikytis teisės aktų (VAĮ, SKĮ) nuostatų, kurios susijusios su prašymų (skundų) nagrinėjimo terminais. Atsižvelgiant į tai, Savivaldybei tikslinga imtis teisinių ir organizacinių priemonių tam, jog ateityje Savivaldybės pareigūnų darbas būtų organizuojamas taip, kad asmenų prašymai (skundai) būtų išnagrinėti laikantis teisės aktuose nustatytų terminų.

Seimo kontrolierius laikosi nuomonės, jog valstybės tarnautojai turi veikti taip, kad jų veikla nesukeltų nepagrįstų abejonių. Pažymėtina, jog sprendimas pratęsti prašymo (skundo) nagrinėjimo terminą laikytinas administraciniu sprendimu, kuris, vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje įtvirtintomis nuostatomis, turi būti pagrįstas objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis;

8.2.3. Savivaldybė informavo, kad ji raštu įpareigojo (iki 2019-08-12) Bendrijos pirmininkę pateikti informaciją (ir Pareiškėjui) apie priemones Namų techninei būklei gerinti (pažymos 5.1 punktą). Savivaldybė neinformavo, ar Bendrijos pirmininkė įvykdė įpareigojimą. Savivaldybei teiktina rekomendacija.

9. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2004-12-13 nutarime, priimtame byloje Nr. 51/01-26/02-19/03-22/03-26/03-27/03, konstatavo:

„Konstitucinis Teismas 2004 m. liepos 1 d. nutarime ir 2004 m. lapkričio 5 d. išvadoje konstatavo, kad Konstitucijoje yra įtvirtintas atsakingo valdymo principas. Valdžios atsakomybė visuomenei – teisinės valstybės principas, kuris įtvirtintas Konstitucijoje nustačius, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, kad piliečiai turi teisę [...] apskųsti jų sprendimus, garantavus piliečiams galimybę ginti savo teises teisme, peticijos teisę, taip pat teisės aktuose reglamentavus piliečių prašymų ir skundų nagrinėjimo procedūrą ir kt. [...].“

Priimant sprendimą dėl konkretaus prašymo (ar kitokio pobūdžio kreipimosi, nepriklausomai nuo tokio dokumento formos) turi būti veikiama paisant pagrindiniame šalies įstatyme – Konstitucijoje įtvirtinto, atkartojamo ir Viešojo administravimo įstatyme, principo, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms“ (2013-03-05 nutartis, priimta administracinėje byloje Nr. A556-439/2013).

Konstitucinė nuostata, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, konstitucinis atviros visuomenės imperatyvas, konstitucinė valstybės tarnybos samprata suponuoja tai, kad valstybės tarnyba turi būti atvira, prieinama žmonėms, kurių reikalus ji tvarko. Minėta, kad valstybės, kaip visos visuomenės organizacijos, paskirtis, taigi ir valstybės tarnybos paskirtis, – užtikrinti žmogaus teises ir laisves, garantuoti viešąjį interesą. [...]. Valstybės tarnyba turi veikti paklusdama tik Konstitucijai ir teisei. Kiekviena valstybės ar savivaldybės institucija, per kurią vykdomos valstybės

funkcijos, kiekvienas valstybės tarnautojas turi paisyti teisėtumo reikalavimų. Valstybės tarnautojai turi nepiktnaudžiauti jiems nustatytomis galiomis, nepažeisti teisės aktų reikalavimų. Konstitucinis Teismas 2000-06-30 nutarime konstatavo, kad valstybės institucijos, pareigūnai turi saugoti, ginti žmogaus teises ir laisves; ypač svarbu, kad, vykdydami jiems patikėtas funkcijas, jie patys nepažeistų žmogaus teisių ir laisvių [...].“

10. Apibendrinus pateiktas išvadas, konstatuotina, kad Savivaldybė nesilaikė teisės aktuose (VAĮ, Prašymų nagrinėjimo taisyklėse, SKĮ) nustatytų terminų prašymams (skundams) išnagrinėti (pažymos 6.1, 6.5 punktai), neinformavo apie skundo nagrinėjimo termino pratęsimą. Skundas pripažintinas pagrįstu.

11. Atkreiptinas *Pareiškėjo* dėmesys į tai, kad, vadovaujantis CPK 5 straipsnio 1 dalimi, kiekvienas suinteresuotas asmuo turi teisę įstatymų nustatyta tvarka kreiptis į teismą, kad būtų apginta pažeista ar ginčijama jo teisė arba įstatymų saugomas interesas.

Kasacinis teismas yra išaiškinęs (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartys 2009 m. vasario 2 d. Nr. 3K-3-25/2009, 2009 m. birželio 8 d. Nr. 3K-3-252/2009), kad „Lietuvos Respublikos Konstitucijos 30 straipsnyje įtvirtintos asmens teisės kreiptis į teismą įgyvendinimo procesinė tvarka ir sąlygos yra nustatytos specialiuosiuose įstatymuose, ir tam, kad ši teisė būtų įgyvendinta tinkamai, šios tvarkos būtina laikytis. Konstitucines nuostatas konkretizuoja ir detalizuoja civiliniai, baudžiamieji ir administraciniai (tiek procesiniai, tiek tam tikru aspektu ir materialiniai) įstatymai, konkrečiai civiliniame procese – CPK 5 straipsnio 1 dalis. Pagal šią proceso teisės normą teisę į teisminę gynybą turi asmuo, kurio teisė ar įstatymų saugomas interesas yra pažeisti ar ginčijami. Joje numatyta ne bet kurio, o suinteresuoto asmens teisė kreiptis į teismą. Be to, pagal šią teisės normą suinteresuotas asmuo turi teisę kreiptis į teismą ne bet kokia, o būtent įstatymų nustatyta tvarka. Šia blanketine teisės norma įstatymų leidėjas įtvirtino galimybę suinteresuotų asmenų teisę kreiptis į teismą reglamentuoti ir kitais įstatymais (CPK 1 straipsnio 2 dalis). Pagal CPK 2 ir 5 straipsnius teisminė gynyba taikoma tiems asmenims, kurie įrodo, kad jų teisės ir teisėti interesai pažeidžiami.“

12. Atkreiptinas *Savivaldybės* dėmesys į tai, kad, vadovaujantis Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio nuostatomis (1 ir 4 punktai), pareigūnai privalo Seimo kontrolierių reikalavimu nedelsdami pateikti jiems informaciją, dokumentus ir kitą medžiagą, būtinus jų funkcijoms atlikti, asmenys, trukdantys Seimo kontrolieriui atlikti savo pareigas, atsako įstatymų nustatyta tvarka.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

13. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Seimo kontrolierius nusprendžia:

X, kuriam pagal 2019-05-22 teisinių paslaugų sutartį atstovauja advokato padėjėjas ..., skundą dėl Vilniaus miesto savivaldybės pareigūnų veiksmų (neveikimo) pripažinti pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

14. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 1, 17 punktais, Seimo kontrolierius

Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriui rekomenduoja:

14.1. imtis teisinių ir organizacinių priemonių tam, kad ateityje Savivaldybės pareigūnų darbas būtų organizuojamas taip, jog asmenų prašymai (skundai) būtų išnagrinėti laikantis teisės aktuose nustatytų terminų;

14.2. imtis priemonių, kad ateityje pareiškėjai būtų informuojami dėl jų prašymų (skundų) nagrinėjimo termino pratęsimo bei būtų nurodomas šio termino pratęsimo faktinis bei teisinis pagrindas (motyvai);

14.3. informuoti, ar Bendrijos pirmininkė įvykdė 2019-08-12 įpareigojimą; jeigu įpareigojimo neįvykdė, kokių priemonių bus imamasi šiuo klausimu.

Prašytume apie rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus Seimo kontrolierių ir Pareiškėją informuoti Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka, t. y., **ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

Seimo kontrolierę Mildą Vainiutę pavaduojantis
Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas